

Motion

1980/81:2180

av Eivor Marklund

med anledning av proposition 1980/81:186 om ammoniaktillverkningen i Kvarntorp

I propositionen, för vilken handelsministern varit föredragande, behandlas ammoniaktillverkningen i Sverige utifrån i första hand beredskapssynpunkter. I propositionen anges att vid de två ammoniakfabrikerna i Köping och i Kvarntorp tillverkas det 115 000 ton ammoniak per år. Samtidigt importeras 140 000 ton från avlägsna länder. Ur denna totala mängd ammoniak produceras 60 % av Sveriges behov av kvävegödselmedel. Resten importeras som färdigt gödselmedel. Inom landet föreligger sålunda en betydande underproduktion av ammoniak. I propositionen sägs att det inte kan accepteras från beredskapssynpunkt att fabriken i Kvarntorp läggs ned och därmed den inhemska produktionen av ammoniak halveras. Därför är man nu beredd att lämna statligt stöd för fortsatt drift intill utgången av år 1982.

I propositionen sägs att behovet av ammoniak under en treårig omställningsperiod vid en kris är 170 000 ton per år, varav 140 000 ton inom livsmedelsprogrammet. Detta krisbehov anges som ett absolut minimum och avses täckas genom inhemsk produktion av 115 000 ton och till resterande del genom beredskapslagring. Redan i fredstid finns sålunda ett stort utrymme för en ökad svensk produktion av ammoniak. Vid en kris skulle en högre inhemsk produktion vara synnerligen värdefull och minska behovet av en dyrbar beredskapslagring. Problemet nu är enbart ekonomiskt. Det går f. n. att importera ammoniak till betydligt lägre pris än vad det kostar att framställa den inom landet. Men detta är ett förhållande som snabbt kan ändras. Mycket talar för att den billiga naturgas som nu betingar en billig ammoniak redan håller på att bli dyrare och att denna prisfördyring på gasen kan komma att fortsätta. Svensktillverkad ammoniak kan därför åter komma att kunna hävda sig på marknaden också ekonomiskt. Inträder ett sådant läge redan under den nu aktuella perioden för statligt stöd till Supra, kan det inträffa att bolaget gör en vinst på det nu aktuella avtalet om fortsatt drift i Kvarntorp.

I propositionen sägs att den genom avtalet vunna tidsfristen fram till slutet av år 1982 bör användas för mer ingående undersökningar om alternativa vägar att klara ammoniak- och kvävegödselmedelsförsörjningen i kristid. Bland annat bör undersökas möjligheterna att i kristid bygga upp en ny ammoniakanläggning där tillverkningen inte är beroende av importerade råvaror.

Med anledning av den undersökning som regeringen nu säger sig vilja

genomföra vill jag framhålla följande. I anslutning till Norrbottens Järnverk i Luleå finns ett koksverk. Vid detta koksverk erhålls restgaser som skulle kunna utgöra råvara vid framställning av ammoniak. En undersökning som gjorts vid tekniska högskolan i Luleå har visat att det skulle vara tekniskt möjligt. Inom Norrbotten finns för övrigt tillgång till så många andra råvaror att förutsättning för framställning av färdiga kväve- och andra gödselmedel skulle vara fullt möjlig. Vid ekonomiska kalkyler måste här också vägas in betydelsen av att sysselsättningen kan ökas i den region av landet som har störst behov därav. En fredstida utbyggnad av i första hand en ammoniakfabrik i Luleå skulle väsentligt förbättra landets försörjningsberedskap och samtidigt dess handelsbalans genom minskad import. När nu en undersökning skall göras med syfte att förbättra landets försörjningsberedskap i vad gäller kvävegödselmedel finner jag det naturligt att möjligheten att bygga ammoniakfabrik i anslutning till koksverket i Luleå utreds i sammanhanget.

Med stöd av det anförda föreslås

att riksdagen hos regeringen begär att den undersökning som skall göras för att säkra landets ammoniak- och kvävegödselmedelsförsörjning i kristid jämväl skall omfatta utredning om en ammoniakfabrik i anslutning till koksverket i Luleå.

Stockholm den 7 maj 1981

EIVOR MARKLUND (vpk)